

מראי מקומות- חולין ל'

איך יתחייב באיסור שחוטי חוץ, הרי כשנגמר השחיטה לא הי' ראוי לפתח אהל מועד. ותי' דכיון דדרך הכשר בכך, א"כ אינו נקרא מום, וא"כ רק מה שאינו צורך השחיטה, זה יכול להיות מום. והק' עליו האחיזור מסוגיין, דמבואר דתחלת השחיטה הוי מום. וביאר דכוונת היראים הוא דכזה הי' כשר מבפנים, לכן שפיר אמרי' דאינו נקרא מום.

ד) **השוחט בשנים ושלשה מקומות, שחיטתו**

כשרה, וכו'- נח' הראשונים בביאור דברי הגמ'. שי' רש"י, כמובא בתוס', הוא, דבמקום א' מהב' וג' מקומות שחט רוב הסימן. ומה דס"ל לשמואל דפסול משום דבעינן שחיטה מפורעת וליכא, היינו דכיון בית השחיטה מירוח רווח, אם שחט למעלה או למטה ממנו, לא מירוח ואינה מפורעת. ושוב הביא שי' השאלות, דס"ל דב' וג' מקומות היינו כגון שכל אותן מקומות היו בהיקף של סימן, כגון שחתך סביב סביב, כאן מעט וכאן מעט, בטבעת א' בקנה, וכיוצ"ב בוושט, ובין הכל יש רוב. ומר' חננאל הביא פי' ג', כגון רוב הקנה למעלה ורוב ושט למטה, ולפירושו לא משכחת ג' מקומות. וע' במאירי שהביא רא"י לדעת השאלות, מהא דאמרי' לענין טריפות דיכולין לצרף כמה נקבים לטרופה הגררת ברובא, וכיון דלענין טריפות מצרפין, י"ל דה"ה לענין שחיטה כשרה כן. וע"ע בהעמק שאלה (פ') בהעלותך, סוף שאלה קכ"ד), שהביא מה שנח' הרא"ש והאור זרוע באופן שמביאים דעת רש"י, דהרא"ש הביא דהחסרון בשחיטה מפורעת הוא אם חתך המיעוט מעיקרא במקום א', ואח"כ חתך הרוב במקו"א, דאז הוי פסול משום שאין שחיטה מפורעת, ומשמע דאם מעיקרא שחט הרוב, ואח"כ שחט המיעוט למעלה או למטה ממנה, דאז יהי' כשרה, ובשעת השחיטה הי' שחיטה מפורעת. אבל האור זרוע הביא דעת רש"י דאף אם שחט במקו"א אחר שכבר שחט הרוב במקו"א, מ"מ הוי חסרון בשחיטה מפורעת. וביאר הנצי"ב דבאמת לא נח', אלא דהאור"ז כ' כן בדעת רש"י לשיטתו, דס"ל

(א) **כגון דשחט חד גברא בשני סודרים- פרש"י,** שבאמצע שחיטה בא חבירו ונטל סודרו מראשו, ועוטפו בסודר אחר. וע' ברש"ש, שהביא מש"כ הרא"ש בריש פ"ה דזבים, דאפי' הבגדים שאינו נוגע בהם הוא מטמא, וכ' דלפי הרא"ש י"ל דמיירי שהי' עליו ב' בגדים מעיקרא, ובא חבירו ונטל א' מעליו, דסודר קמא אינו טמא וסודר בתרא טמא. ומהא דכ' רש"י שנטל א' ממנו ועטפו באחר, משמע כדברי הגר"א, דחולק על הרא"ש וס"ל דמה שיש סודר על גבי סודרו אינו טמא, דאינו מטמא אלא הבגדים שהוא נוגע בהן. ויש לעי', למה הי' צריך להיות חבירו, האם אין יכולים לומר דהצירוף הי' דעשה כן בעצמו. וכ' בשחיטת חולין, דאולי אם הוא עצמו יטלו מעליו, יהי' חשיב בזה עשה מלאכה בשעת שחיטת הפרה, וא"כ נפסל הפרה על ידי זה.

ב) **כיון דשחט בי' פורתא אידחי לי' מפסח,**

אידך כי קא שחיט, שלמים קא שחיט- ע' במשנת ר' אהרן (קדשים ב', ב', עמ' ט'), שהוכיח מכאן, דהא דאמרי' דאינה לשחיטה אלא לבסוף, אין הביאור שאין חלות פסלות קודם גמר השחיטה, כיון דלא מקרי שחיטה עד גמר שחיטה, אבל כשגומרה נחשב הכל שחיטה, והיינו שבגמר השחיטה הכל מצטרף. דמבואר מגמ' כאן דלא כן, דהא בתחלת שחיטתו הי' עליו שם פסח, ורק לבסוף הי' על קרבן זה שם שלמים, ועכ"ז הוי שלמים כשר למ"ד דאינה לשחיטה אלא לבסוף, וע"כ היינו משום דלא אכפת לן מה שהי' חושב בתחלת השחיטה, דאינו לשחיטה אלא לבסוף.

ג) **נהי דאידחי לי' מפסח, מדמי פסח מי אידחי-**

פרש"י, ראוי הוא לימכר קודם גמר שחיטה ולצאת לחולין, שאין לך מום קבוע גדול מזה. וע' באחיזור (ב', ל"ה, ד') שהביא מש"כ היראים (רפ"א) להק' על ר"ל דס"ל דאינה לשחיטה אלא לבסוף, א"כ נמצא דבכל שחיטה הרי בתחלת השחיטה עשה מום בהבהמה, ואינו ראוי לפתח אהל מועד, וא"כ

ופסול. והעיר **הבית הלוי** (ג', כ"ו, א'), למה סתם רש"י ולא כ' דע"כ מיירי בושט, דבקנה הא לא גרע מאם הי' פגום מעיקרא, דקיי"ל דבחצי קנה פגום, אם גמרו הוי שחיטה כשרה. וכ' לחדש דס"ל לרש"י דבאמת החולד במיעוט קמא בקנה ג"כ שחיטתו פסולה, ומשום הלכה למשה מסיני, ואפי' בדבר דאם הי' כן קודם השחיטה לא הי' נבלה, מ"מ אם נעשה כן בשעת השחיטה, הוי נבלה. ורק בשהיי', דע"י השהיי' הרי הוא מחלק השחיטה לב' חלקים, בזה ס"ל לרש"י דלא נחשבה מן השחיטה, ולכן אינו פוסל השחיטה במיעוט קמא, אבל בשאר הפסולים, הרי הם פוסלים אף במיעוט קמא, אף בקנה, דסכ"ס הרי הוא קלקול בשעת השחיטה ובדרך השחיטה. **וע"ע מש"כ הרשב"א** בדעת רש"י, דכל שאלת הגמ' הוא לענין מיעוט בתרא בסימן בתרא, ומבואר דדעת הרשב"א בדעת רש"י הוא דאם הי' החלדה במיעוט בתרא בסימן קמא, כיון דעדיין הוא באמצע השחיטה, ודאי יהי' פסול. ולכאור' הי' שייך לומר דשאלת הגמ' הוא האם אמרי' דכיון דשחט רובו בכשרות, שוב אין שייך לפוסלו, או לא, דסכ"ס מעשה שחיטה א' הוא, וא"כ שפיר שייך לפוסלו אח"כ. אבל מדברי התורת הבית (ב', א', כג.) משמע דס"ל לרש"י הוי מיעוט בתרא גזירה אטו מיעוט קמא, וא"כ הוי איסור דרבנן. וע"ע **במנחת שלמה** שהביא דאף דדעת הרשב"א הוא בדעת רש"י הוא מדרבנן, אולם מבואר מדברי ר' ירוחם דס"ל דלפי רש"י הו"ל הספק מדאורייתא. **וע"ע** בתוס' שהביא שי' ר"ת, דס"ל דאם החליד במיעוט בתרא לא מספקינן, דהא כבר נגמר השחיטה בכשרות, וכל השאלה הוא לענין מיעוט קמא, האם החלדה פוסל במיעוט קמא או לא, ע"ש בביאור השאלה, וגם מש"כ לענין שאלת הגמ' לקמן לענין שהי' במיעוט סימנים, דג"כ פי' דהיינו במיעוט קמא.

(ח) **התיז את הראש בבת אחת פסולה, הי' שוחט והתיז את הראש בכ"א, אם יש בסכין מלא צואר, כשרה- הק' הרמב"ן**, למה אמרי' דהתיז את הראש, אפי' אם התיז רק הסימנין נמי פסולה. וכ' די"ל דבאמת אם שוחט הסימנים בהולכה, אע"פ שאין בסכין אלא

דאף מיעוט בתרא הוי פסול בחלדה ושהיי', וא"כ י"ל דה"ה לענין שחיטה מפורעת, אבל הרא"ש הי' רוצה לפרש דעת רש"י אף להחולקים עליו לענין מיעוט בתרא, וביאר שיטתו לענין אם הי' הפסול במיעוט קמא.

(ה) **אי ממתני', ה"א ה"מ מלמטה למעלה, דלא קעביד דרך שחיטה, אבל מלמעלה למטה, וכו'- ולכאור' יש להק', הרי מבואר למסקנת הגמ' דהפסול חלדה הוא מה שהסכין מכוסה בשעת שחיטה. וא"כ, מהו הה"א בכלל לחלק בין מלמטה למעלה ובין מלמעלה למטה. ואין לומר דהגמ' היפך הבנתו בענין חלדה, ולמסקנא אה"נ, אין שייך לחלק בין מלמטה למעלה וכו', דהא כ' המאירי דחלדה היינו שכיסה הסכין, ולא רק מלמטה למעלה, אלא אפי' אם שחט מלמעלה למטה ג"כ פסולה, אלמא דאף למסקנא יש מקום לחלק ביניהם, אלא דלדינא הכל פסול, ומהו השייכות. וע' **במנחה שלימה** דביאר דודאי פסול חלדה היינו משום שהוא מכוסה, אלא דהה"א היתה דכל הפסול הוא דוקא אם מכוסה בעצם, דהיינו ששוחט באופן הפוך, ואי אפשר במציאות לראות השחיטה דרך הצואר, ושחיטה באופן זה תמיד יהי' באופן מכוסה. אבל היכא דשוחט מלמעלה למטה, אף אם באופן מקרה הי' הסכין מכוסה, ה"א דאין לזה פסול חלדה, ולזה קמ"ל רב דאינו כן, אלא דאפי' אם הסכין מכוסה במקרה, ג"כ פסול. וכ' דלפי"ז י"ל דלמסקנת הגמ' ג"כ, דאף אם מכוסה במקרה הוא פסול, מ"מ אם שוחט מלמטה למעלה, אפי' בסכין מגולה, מ"מ נחשב מכוסה בחפצא, ופסול, ויש לעי' בזה.**

(ו) **תחת מטלית מהו- פרש"י, הכרוכה לה סביבות צוארה. והביא הרשב"א דעת הבה"ג דמיירי דהמטלית דבוקה בהבהמה, וכ' הרשב"א מדברי כולם נלמוד דפורס טליתו עליה אינה נקראת חלדה. אולם הרמב"ם (שחיטה ג', י') כ' דבפורס טלית עליה הו"ל ספק נבלה משום ספק חלדה, וצ"ב פלוגתתם.**

(ז) **החליד במיעוט סימנין מהו- שי' רש"י הוא דשאלת הגמ' הוא לענין מיעוט בתרא, אבל אם החליד במיעוט קמא, ודאי הוי חלדה**

כמלא צואר, כשרה, שאפשר לסימנים להשחט בהולכה קטנה, ולא אמרו אלא במוליך והתיז הראש לגמרי, שא"א להתזה בלא דרסה. אלא דהק' מהרישא, דהתיז את הראש בב"א פסולה, דלא מיירי בשוחט והתיז, אלא בהתיז, שהוא ע"י מכה, ובזה ודאי אפי' לא חתך אלא הסימנים פסולה. ותי' דאה"נ, גם אם התיז הסימנים פסול, אלא דברישא לא אתי לאשמעיןן אלא ענין דרסה, ולא נחית לדיוקא, ורק בסיפא דיני קתני ודוקא הוא, א"נ, תנא רישא משום סיפא. וע"ע בפרי חדש (כ"ד, א'), דדייק מלשון השו"ע שם שלא ס"ל כהרמב"ן, אלא דאפי' לשחטת ב' סימנים גרידא צריך כמלא צואר חוץ מן הצואר.

(ט) אבל אם הוליך והביא אפי' כל שהוא, אפי' באיזמל כשרה - ע' במאירי דביאר דאף בשיעור לא חיישינן לדרסה, כל שמוליך ומביא. ומש"כ רש"י דהחי' דאיזמל הוא שלא גזרי' אטו איזמל שיש לו קרנים, לכאו' כוונתו לפרש למה צריך הגמ' להוסיף איזמל, ולא מספיק לומר דכשר בכל שהוא, וע"ז פי' (כמסקנת הגמ'), דהחי' הוא דאין גוזרין אטו איזמל שיש לו קרנים. וע"ע שם שהביא מגדולי הפוסקים דההיתר לשחוט באיזמן הוא רק בעוף, והמאירי חולק עליהם.